

Szerkesztési iroda:

Nagybcskerek,

Zápolya-utca 1-sz. szám,

sová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybcskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felhívások intézendők.

Telefon 21. száma.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felülső szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy óra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

— kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindenkor délután 5 órakor.

Nagybcskerek, 1905.

XXXIV. évfolyam. 202. szám.

Kedd, szeptember 5.

A kormány munkaprogramja.

Nagybcskerek, szeptember 5.

A Fejérváry-kormány az ország érdekeit szem előtt tekintve, nem elégszik meg azzal, hogy csak a folyó ügyeket látta el, hanem komoly munkaprogrammal készül az ország elé állani. Nyilvánvaló, hogy egyedül és kizárólag a folyó ügyeknek ellátása a helyzetnek követelményeit ki nem meríti, mert a kibontakozást szolgáló fardozások szálai elszakadván, a teljes stagnáció állapota következnék. Ez a stagnáció pedig a passzív rezisztencia nemzetgyilkos politikájának tozódása mellett, nyilvánvalólag hova-tovább az állam erkölcsi és materiális csődjéhez vezetne. Megfelelhet-e egy vezető kormányférfi önértetének és főképpen megfelelhet-e az ország érdekeinek, hogy egy végzetes holt pontnak túlhaladására mi sem történjék? El lehet-e zárkózni az elől a tény elől, hogy a szeretlenül huzódó krízisekben a stagnációnak következménye csakis a fokozottabb rombolás és annak végzetes folyamánai lehetnek?

Mindennek appreciálása érlelhette meg azt a nagy politikai ideát, hogy a kormány, az eddig követett ösvényen célhoz nem jutván, más utat válasszon. Ha a koalíció és a korona között a megegyezés nem sikerült, úgy lehet sikerülni fog talán az a nemzet és korona között. A kísérlet semmiképpen sem olyan, amely akár alkotmányos, akár etikai szempontból is a legcsekélyebb kifogás alá eshetnék. Fájdalmasan érintheti talán a vezérő-bizottságot, mely hova-tovább valóságos ellenkormányt nyújtotta ki magát, a maga utmutatásaival és deklarációival: kellemetlenül érintheti a koalíciót, amely tetszelgett abban a színben, hogy ők és a nemzet azonos fogalom, — mindez azonban egyéni és merőben jogosulatlan szempont. Minden kritikán felül marad annak jogosultsága, hogy a nemzet béküljön ki a koronával, fogadja el a királya által nyújtott békejobbot.

A milyen korrektt elméletileg maga a

vállalkozás, éppen olyan nagyszabásuak az eszközök, a melyek által a kormány nagy célját elérni törekszik. Fejérváry Géza báró nagyszabásu, az állami élet minden ágára kiterjedő liberális reform-programmot óhajt az ország elé állítani. Kulturális, nemzeti, gazdasági reformok megvalósítására óhajtja felhívni az egész országot. Olyan reformokra, melyek a koronával egyetértőleg megvalósíthatók és hasonlíthatlanul nagyobb fontossággal bírnak az országra, mint a kommandónyelvnek aránylag csekély jelentőségű részlet-kérdése. Az érdeklődés középpontjába, a közjogi szövetségalkotó vitázások helyére, olyan problémákat óhajt állítani, melyek a polgárok gazdasági létfeltételeinek javítását célozzák, a közszabadságokat megerősítik, a politikai jogokat kiterjesztik.

Mi sem természetesebb, mint az, hogy egy ilyen program kidolgozása fáradságos; megfontolást és megvilágítást igényel. Mert a kormány maga terveit azzal a komoly célzattal dolgozza ki, hogy azt, ha a nemzet arra az eszközöket megadja, gyakorlatilag meg is valósítja. És ha mindez így van, senki azt még feltűnőnek sem találhatja, hogy az előkészítő fardozások időszakában a kormányelnök ismételen jelenik meg és órákat tölt a felség dolgozószobájában. Ez csak megerősítheti azt a tényt, hogy itt komoly munka folyik és nem a porhüvelynek frivol taktikája. A kormányelnök immár kétszer járult a korona elé s előreláthatólag a délcsehországi hadgyakorlatok után folytatni és perfekcionálni fogja előterjesztéseit.

Fejérváry Géza báró bizik benne, hogy a koronával egyetértőleg alkalmas programot fog a nemzet elé állíthatni a kibékülés politikájának diadalra jutására Programot, melynek középpontjába az általános titkos választói jogosultság elvét helyezheti. E program részletezése a mai időpontban még kétségtől korai volna. El fog jönni ennek is az ideje. Miként rendszerint a támadások ezuttal is már megelőzik a tények ismeretét, holott a koalíció türtöztethetné idegességét s az

általános választói jog ellen irányult mértéktelen támadásokkal bizvást várhatna legalább addig, amíg az elméleti nagy principium gyakorlati megvalósításának módzatait megismeri.

Sürgős felhívás a községi jegyzői és segédjegyzői karhoz.

Ma vettem a D. M. K. E.-nek kirándulási utitervét és programját Pancsováról—Herkulesfürdőbe, mely a következő:

Szeptember 12-én Pancsova, indulás hajóval reggel 6 órakor. Ebéd a hajón. Orsova, érkezés d. u. 3 óra 10 p. Csolnokon Adah-Kaleh szigetének meglátogatása. Ozsonna a szigeten. Csolnokon Adah-Kaleh vámórházhoz, innét kocsival a vadregényes vidéken át Herkulesfürdőbe. Herkulesfürdő, érkezés (egy napi tartózkodásra) este 8 órakor. Elszállásolás, vacsora és táncmulatság. Szeptember 13-án reggeli. Herkulesfürdő és környékének megtekintése. Ebéd, amely után a kiránduló-társaság feloszlik. Részvételi díj 40 korona. Ez összegben bennfoglalatik a hajó menetdíja, program szerint teljes ellátás, (ital nélkül) kocsis, csónak, borra való és a vezető utimarsal költsége. Jelentkezési határidő szeptember 6. Biztosíték a jelentkezés alkalmából személyenként 10 korona.

Ennél fogva kérem a résztvevő urakat, hogy a személyenkénti 10 korona biztosítékot címemre sürgősen megküldeni sziveskednének, hogy a már nálam levő mérsékelt vasuti igazolványokat rögtön megküldhessem.

A vasuti kedvezmény abban áll, hogy bármely állomásról Pancsováig és a kiinduló állomásra vissza, gyors- személy- és vegyesvonattal az I. és II. kocsiosztályban a használandó vonatnemnek megfelelő, oda és vissza külön-külön váltandó közvetlen alacsonyabb kocsiosztályú rendszárú egész; a III. kocsiosztályban pedig személy- és vegyesvonattal félárú II. osztályú menetjeggyel utazhatni.

A részvételi díj 30 korona hátraléka Pancsován Gallovich Jenő urnak, a D. M. K. E. főtitkáranak lesz lefizetendő.

Grabác, 1905. évi szeptember hó 4-én.

Vihely Géza,
egyleti elnök.

A „TORONTÁL” tárcája.

Egy hódítás.

— Mi ez, Colette! — kiáltott fel Benin.
— Ez Colette! — ismételte Narcisse.
Colette meglepetten állott meg. Csinos alak, fouldar-selyemruha csipkével és tollakkal gazdagon diszitett kalap. Habozott, hogy megismerje-e a két barátját.
— Hogyan, hát ön volna?
— Én, én — erősítette Benin.
— Azaz, hogy mi. — javította ki a pajtása.
— Micsoda találkozás Périgneuxben ismerkedtünk meg és találkoztunk a Madelaine előtt. Alig ismertem meg!
— Nem is csoda, már tíz esztendeje — jegyezte meg Narcisse.
— Azután meg az időtájt — fűzte hozzá Benin — csak egyenruhában ismert bennünket. Azután csend lett, régi emlékek pirt voltak Colette ajkára. Szemhéjai rezegtek.
— Hát még emlékeznek? — szólalt meg.
— Hogyne emlékeznek! — felelte Benin s eszébe jutottak a kedves órák, amikor együtt szolgálta a hazát és az asszonyokat, amikor kepje alatt gyöngéd álmok és nagy harcok reményei változtak. Egyszerű fiatal katona volt még, aki véletlenül jó pajtásra akadt Coletteben.
— Hogyne emlékeznek! — gondolta Narcisse is. Az ő emlékei nem voltak oly romantikusak, de pontosabbak voltak, mint barátjé. Akkortájt tett ő kísérletet azzal az elvével, hogy az asszonyoknál a sok szó nem használ, az ér-

lyes fellépés többet eredményez. Épp mert nem ígért semmit, többet kapott.

Egy járókelő léptei felráztak mindhármunkat az emlékekkel való szóltalan foglalkozásból.

— Hová vigyük? — kérdezte Benin egy kocsira mutatva.

— Haza, hozzám, rue de Florence.

Narcisse odaintette a kocsist és Benin folytatta a beszédet.

— Azután mi lett magából, Colette?

— Hát csak megtettem a magam útját.

— Hová!?

— Megvallom sokfelé... De most csak egy barátom van... Mindig csak egy!

— Ugyan?

Benin szemei felesillogtak. Kellemesen hatott a sok kalandtól eléggé megrögzött lelkére ez a sajátos találkozás. Elfogta a kísértés, hogy felújítsa azt a kis kalandot, amelyet tíz év előtt kezdett el. Kedve támadt, hogy újra hódítsa ezt a leányt, és érdemes is volt. Colette legfőleg megasszonyosodott, de bájai épp-n nem hervadtak el. Az arca épp oly kedves volt mint régen, a szemei kedvesebben csillogtak mint akkor, a haja még most is arany volt és ennek a sokat próbált leánynak az arcában volt valami leányos báj és tisztaság. Azután meg tetszett neki, hogy ez a leány büszke arra most, hogy csak egy barátja van. Más talán eldicskedett volna azzal, hogy jobb a sora. Az is szerkentette, hogy hátha épp az lesz akadály, hogy csak egy barátja van a leánynak.

— Rue de Florence! — kiáltotta a kocsisnak.

És mikor ott bement a leány titokban, bizonyos zavar fogta el Benint. Megzörgette botját az aszfalton, azután belefogódzott barátja karjába s elkezdte:

— Ah, kedves barátom, azt hiszem, hogy most élem le legszebb álmomat. A mire mindig vágyódtam, azt a szerelmet akarom most elérni. Elrabolni egy asszonyt, aki magát valakiének mondja. Mit ér, ha elnyer az ember oly kegyet, amelyre már senki sem törekszik, elfoglal egy várat, amelyben nincs katona, aki védje, de megszerezni egy szerelmet, melyet másnak ígértek oda, elfoglalni a várat az ellenség szemé előtt nyílt csatásikon, ez az igazi diadal.

Benin nagyot lélezett ezután a sok szóvirág után.

— Eh, — folytatta — mindig sajnáltam, hogy ezt a dicsőséget nem ismertem. Most itt a reménység, hogy elértem ezt a dicsőséget. Jó sejtelmeim vannak!

— Colette-re számítás?

— Ki tudja? — felelte Benin és ez a kételkedő kérdés bizonyosságot fejezett ki.

Colette nem igen mutatott hajlandóságot. A sóhajtozó Benin újra meg újra megismételte látogatásait. Sem a sóhajok, sem a látogatások nem hatottak, sem a virágcsokrok. Hiába emlékeztették a multra, a jelen jobban hatott rá. Talán hűségesebb lelke folytán, talán kényeztetés folytán.

De Benin hűsége mindenáron követelte a sikert. Már nem is arra vágyott, hogy megszerezze a diadalt, hanem hogy kivesse a nyeregéből a másikat. Egyéb siker helyett megelégedett azzal, hogy Colette ráállott arra, hogy a barátja

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

Szeptember 6. Megyei áll. vál. ülés.
" 11. D. e. 9 óra közg. biz. ülés.
" 11. D. e. 11 óra rendkívüli megyei közgyűlés.

— **Személyi hir.** Csávossy Béla országgyűlési képviselő, torontálmegyei nagybirtokos, ma délelőtt Nagybecskereken tartózkodott.

— **A közg. tanfolyam megnyitása.** Ma délelőtt nyitották meg ünnepiesen a nagybecskereki közg. közigazgatási tanfolyam idei tanévét. A megnyitást Veni sancte előzte meg a róm. kath. plébánia-templomban, ahol Jankó Ágoston alispán, tanfolyami igazgató s az előadói kar vezetésével megjelentek a hallgatók teljes számában. Mire után mindnyájan fölvonultak a polgári és felsőkereskedelmi iskola rajztermébe, ahol a megnyitó ünnepély lefolyt. Itt Jankó Ágoston intézett szép buzdító beszédet a hallgatósághoz, mely lelkes éljenzéssel ünnepelte a tanfolyam kitűnő igazgatóját. Utána Szilágyi Albert előadó a közg. választói jogról tartott igen tanulságos és érdekes előadást, melyet mindvégig élénk figyelemmel hallgattak s végül zajos éljenzéssel honoráltak. Miután még felolvasták a tanfolyam fegyelmi szabályzatát, a megnyitó ünnepély véget ért s a hallgatóság Jankó alispán s az előadói kar lelkes éltetésével szétoszlott. Ma délután egyben megkezdődtek az előadások is.

— **Tanácsülés.** Nagybecskerek város tanácsa dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével tegnap ülést tartott, melyen kisebb jelentőségű folyó ügyeket intéztek el.

— **A beírások eredménye.** A nagybecskereki iskolai beírások eredményéről eddig a következő értesítéseket nyertük: A zárdában eddig beírtak a népiskolába 342-öt, a magánélemben 62-öt, a polgáriba 160-at. A polgáriban és a magánélemben a beírás még folyik. — A központi áll. elemi iskolában beírtak 307 fizető, 415 tandíjmenteset összesen 722-öt. A beírás még folyik. A tavalyi létszámhoz képest még 135 tanuló hiányzik. Ezeknek nagy része csak a mezei munkák befejezésével fog megjönni. — Az Eötvös-utcai áll. elemi iskolában beírtak fizető-tanulót 116-ot, tandíjmenteset 146, összesen 262-öt. A tavalyi létszámból hiányzik még 30 tanuló. — A nagybecskereki fő gimnáziumba eddig 152 tanuló, a közg. tanfolyamba 76 tanuló iratkozott be. A beírások egyébként még mindenütt folynak.

— **Torontáli községek a kultúregyesületnek.** Torontálvármegye hazafias, derek községei közül újabban a következők szavaztak meg a Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesületnek 20—20 korona évi adományt: Szerb-Párdány,

Zsombolya, Torontál-Ujvár, Macedónia, Réva-Ujfalú és Tolvádia. Eddig tehát 43 torontáli község sorakozott a kultúregyesület nemes támogatóinak táborába. Az újabb adományokért szintén meleg hálás köszönetét fejezi ki az egyesület igazgatósága.

— **Ujságírók gyűlése.** Aradról jelentik: Vasárnap délután mintegy 150. az ország minden részéből való ujságíró részvételével megalakult a hírlapírók szervezete, amelynek célja az ujságírók anyagi helyzetének javítása. A kongresszust Tiszta Lajos nyitotta meg Inceptor sz. Kálmán polgármester Arad város nevében üdvözölte a megjelenteket. Ujvári Péter és Szakács Andor beszámoltak a mozgalom sikeréről. Azután Róna Lajos előadása alapján elfogadták az alapszabályokat. Megválasztották elnökké Stauber Józsefet, alelnökké Sas Edét, igazgatóvá Ujvári Pétert, titkárrá Róna Lajost. Benedek Árpád indítványára a jelenlévő Seress Imrénének a kassai esetből kifolyólag tüntető ragasztózkodásuknak adtak kifejezést és elhatározták, hogy lépéseket tesznek, hogy az eset a képviselőházban szóvá tétessék. Gyűlés után a kongresszus tagjai megkoszorúzták a vértanu-szobrot. Este pedig társasvacsera volt.

— **Temetés.** Tegnap délután kísérték utolsó útjára a szegény Stassik Antalt. Temetésére nagy közönség gyülekezett össze a gyászházhoz, ahol a megható szertartást Schrader László katonai lelkész végezte segédlettel. A gyászszertartás után feltették a koporsót a díszes gyászkocsira s azután kivitték a róm. kath. temetőbe, ahol a családi sírba helyezték örök nyugalomra.

Itt említjük meg, hogy az elhunyt ifjú koporsójára a következő koszorúkat helyezték el: Áldott jó Antikának — apa, mama és Zaida. Szeretett Antikának — Viola néni, Mariska, Hilda, Jenő és Attila. Szeretett Antikának — Viktor bácsi, Mariska néni. Szeretett Antinak — Jeanin tanti, Miczi néni és Mady. Csak porhüvelyed az enyészeted, Emléked a miénk — Mathild néni, Géza bácsi. Dem lieben Anti — Hesse néni. Kedves Antinak — Filkovic család. A mi kedves Antinak — Hanni néni, Béla bácsi. Kéler Akocscsalád. A Torontáli korcsolyázó és hajós-egylet — Szeretett tagjának.

— **A fecskék utra készülnek.** Korai telet jósolnak azok, akik a fecskék viselkedését figyelemmel kísérik. Ezek a kedves madárkák ugyanis az idén sokkal korábban, mint más években, a hosszú vándorútra készülődnek. Tegnap és ma a táviródróton olyan festői csoportokat képeztek, mintha anizks-kártyákra akarnák magukat fotografáltatni. Élénk csevegés közt az indulás idejéről s irányáról látszanak tanácskozni, amellyel trennirozzák kicsinyeiket a repülésre, hogy szárnyuk jobban kibírja a nagy fáradoalmakat.

— **A Dmke körből.** A Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület kereskedelmi osztálya Zomborban tartja meg legközelebbi gyűlését Perjessy László osztályelnök elnöklése alatt. Több nagyérdemű tárgya lesz a gyűlésnek, amely iránt már csak azért is igen nagy az érdeklődés, mivel az osztálygyűléssel kapcsolatosan alakul meg a D. K. M. E. zombori fiókja.

tudtán kívül találkozzék vele. A titkolódzás, gondolta magában Benin, kezdete a hütlenségnek.

Narcisse hétről-hétre figyelmesen és udvariasan hallgatta meg Benin elbeszélését, hogy mennyire halad előre. Közlekedett az óra, amikor a győzelmet hirdetheti: Colette megígért mindent!

— Vegre, — sóhajtott a hódító, mikor belépett Colettehez. — Vegre, tíz év után!

— Csak halkabban, kedvesem, bátha a barátom jön!

— Ejh! hát nem utazott el?

— Sohasem tudhatni!

— Eh, mit törődöm! Enyém lesz Colette, újra az enyém! Ugy-e bár Colette, semmisen változott meg, maga is olyan mint volt, semmisen változott.

És Benin kezdte az egyes részleteket is megállapítani, egyre növekvő lelki örömmel, hogy valakit most kijátszik. Képzeteiben már látta a gyönyörű szobát kinőni a „barát” homlokán.

Egyszerre Colette felugrik.

— Ó az! Itt van! Meneküljön!

Csakugyan egy ajtó nyílt ki és zárult be.

— Ki az? — kérdezte Benin líhegve és engedte, hogy a szomszéd szobába tuskolják, mely tele volt szekrényekkel és ruhákkal.

A szoba teljesen sötét volt. Benin tapogatózott a sötétben, így tudta meg, hogy Colette ruhái és fehérneműi vannak itt a szobában. Ugy érezte, hogy a szépségnek elmaradhatlan kellőkeiről is sugárzik Colette szépsége. Titokzatos örömmel szívta be a szoba illatát.

Colette öltözőszobája: a szépség legtitokzatosabb misztériuma. Ugy érezte Benin, hogy

most avatott be csak Colette szépségeinek útkaiba. De amint ezt megállapította magában, úgy vette észre, hogy valami történik odakinn és neszt, hogy meg tudja mi az? Haik szóváltás hangzott, de az ajtón függöny volt és e miatt csak értelmetlen hangokat, később azonban felkiáltásokat, nevetést, pajkos kacagást hallott, majd csend lett és újra ismétlődtek az előbbi hangok.

Benin kezdte megérteni, hogy odakint nem történik olyasmi, ami neki nagyon kellemes lehet. Féltekenység fogta el. Féltekeny volt arra, akit tulajdonképp meg akart csalni. Csak az ellenfele arcát szeretne volna látni. Kissé férevonta a függönyt, kinézett a kulcslyukon, de elképedve hőkent vissza: Colette gyöngéden Narcisse karjaiban.

A hütelén Colette épp kacagott, nyilván Benin rováására, de a cs ngő megszólalt és hirtelen elakasztotta kacagását.

Colette elsápadt, felismerte igazi barátjának léteit. Zavartan fogadta Colette „barátját”, a ház urát, ki épp durván akart rátámadni Narcissera.

— De hisz ez ártatlan: — kiáltotta Colette.

— Ártatlan!

E percben Benin nagy ügyetlenül kilépett az öltöző-szobából:

— Hát ez is ártatlan! — kiáltotta a „barát”.

Benin zavartan adta oda névjegyét a „barát”-nak.

Gaston De Lisle.

A fiók megalakulását most készítik elő a vármegye vezető férfiai, élükön Latinovits Pal főispánnal és Gozdsu Elek kir. törvénzéki elnökkel. Az osztály gyűlésére szóló meghívást a napokban küldi szíjjel Perjessy László, a szegedi felsőkereskedelmi iskola jeles igazgatója, a D. M. K. kereskedelmi osztályának elnöke. A gyűlésen E. kereskedelmi területéről részt vesznek az osztálytagok.

— **Körözött huzárszázados.** Temesvárról írják: Egy fényes auspiciumok közepette megindult élet szomorú tragikumáról szóló a hír. Szimeth András huzárszázados mint fűrdőigazgató a buziásfűrdői társadalomban annak idején előnyösen ismert ember volt. Több rendbeli szabálytalanságok miatt lemondott tiszti rangjáról és mint a buziásfűrdői fűrdő igazgatója Buziáson tartózkodott, majd kölcsönök közvetítésével foglalkozott. Keresete azonban nem elégtette ki még mindig nagyuri igényeit és ekkor a felek számára kieszközölt kölcsönöket a saját céljaira fordította. Több tapasztalatlan paraszti károsított meg így, míg végre is rajzavasztott és megtették ellene a feljelentést. Szimeth megneszelte a bajt és eltűnt a környékről. A temesvári kir. törvényszék megindította a vizsgálatot és miután a sikkasztás beigazolást nyert, elrendelte Szimethnek országzertá való körözését. A körözőlevelet a napokban küldték szét az ország összes hatóságainak.

— **A nagybecskereki bombamerénylők.** A nagybecskereki rendőrség Walpeck Mihály, Márki Antal és Kecskeméti András ügyében tegnap este már befejezte a vizsgálatot. Reitter Oszkár rendőrkapitány késő estig a bombamerénylők kihallgatásával foglalkozott. A kihallgatások során Walpeck beismerte, hogy ő Nagy Dezsőn boszút akart állani. Eleinte tényleg az járt az eszébe, hogy a gyár intézőit megöli, később azonban megriadt a tervtől s csak bántalmazni akarta Nagy Dezsőt. A bombamerénylet terve Márkitól és Kecskemétiől ered s azok beszélték rá, hogy ezer-ezer forintért végrehajtják a merényletet. Márki, Kecskeméti és több tanu azonban rácafoitak Walpeckre s azt vallották, hogy az egész terv Walpecktól ered. Márki és Kecskeméti azt vallották, hogy nekük eszük ágában sem volt a merénylet s ők csak azért mentek a dologba, mert látták, hogy az elkészítést Walpecktől ezen a réven pénzt tudnak szerezni. Kaptak is Walpecktől pénzt bombára és dinamitra, de ők az ujjukat sem mozdították, hanem a pénzt elmulatták. Közben Walpeck sürgette a bombát, mire egy bádogosnál csináltattak ötven fillérért egy üres hengert. Ezt megtöltötték homokkal, feketére bemázolták, a vé ébe kanócot dugtak s ezt adták át mint bombát Walpecknek. Mikor pedig Walpeck már sürgette a merényletet s látták, hogy Walpecknek nincs több pénze, akkor Márki boszúta a merénylet-tervet Kardos Samu ügyvédnek. A kihallgatás után a rendőrségnél megvizsgálták a „bombát” s kitűnt, hogy az tényleg homokkal töltött ártatlan pléhenger. Miután a rendőrség ezzel befejezte a vizsgálatot, ma reggel a „bombamerénylőket” átkísérte a királyi ügyészséghez.

— **Támadás az országuton.** Ringhoffer Andor törökkenizsi lakos vasárnap éjjel hazafelé igyekezett Magyarankizsáról egyik odaváló bérkocsin. A sötét éjszakán hirtelen megragadta valaki a lovak kantárszárát. A megijedt bérkocsis erre a lovak közé csapva elvágatott. Az ismeretlen támadó eközben botjával a kocsi felé sújtott, amely a bent ülő Ringhoffert arcán könnyen megsérítette. A nyomozás megindult s ennek során kiderült, hogy alighanem valami részeg ember garázdálkodásáról van szó.

— **Az orrvadász.** Véres eset történt a napokban Gaádon Werner József gaádi mészáros ugyanis betegsége miatt nem folytathatta mesteriségét, s hogy családját valahogy fenntartsa, fölcsapott orrvadásznak. A napokban is kiment Kászonyi Sándor gaádi vadászberlő területére szerencsét próbálni, de alig ért ki, háta mögött a bériő fiának Kászonyi Richardnak hangját hallotta, aki nevéen szólította. Werner a szólítás után megállott, odajövetelkor Kászonyi beszédbe bocsátkozott vele, és szemrehányást tett, hogy miért jár a tilosba vadászni, Werner hivatkozott a szegénységére, betegségeire és hogy több nap óta családja húst nem evett. Kászonyi azonban elvette Werner fegyverét s a magáé mellé akasztotta a vállára és indult vele hazafelé. Werner hivatkozott arra, hogy az öreg Kászonyival többször találkozott, amikor a tilosba vadászott és felelőségre se vonta, könyörgött hát, hogy

adja vissza a fegyverét. Werner Kászonyi után ment, mire ez felszólította Wernert, hogy egy lépést se tegyen, mert lelövi. Werner azonban megfogta a fegyver csövét, de szerencsétlenségére, mert abban a pillanatban Kászonyi elsütötte a fegyvert, mely Werner kezét összeroncólva derekába furódott. Látva Kászonyi, hogy Werner összeesett, odadobta a fegyverét és hazafelé szaladt. Wernernek volt még annyi ereje, hogy feltápáskodjon. Fegyverét kezébe vette és kétszer egymásután utána lőtt Kászonyinak, akinek egyik golyó a hátába furódott. Most mindkettőt a módosi kórházban ápolják.

Gépészek vizsgálja. A gőzgépkezelők és kazánfűtők vizsgálata a Temesvárott szervezett bizottság által folyó évi szept. hó 11-én reggel 8 órakor a m. kir. államvasutak műhelyépületében fog megtartani. A vonatkozó, szabályszerűen felszerelt kérvények a m. kir. iparfelügyelőséghez Temesvár (Józsefváros, Küttl-tér 2. sz.) címezve, legkésőbb a megelőző napon nyújtandók be.

Kaland a tanyán. Halász András kiszombori lakos betért Varga József kiszombori tanyás gazdához, akihez napszámba szokott járni, hogy valami ott felejtett szerszámát elvigye. Varga a szobába hívta Halászt, ahol a mitsem sejtő emberre revolvert fogott. A két ember között rémitő dulakodás támadt, mert Halász ki akarta csavarni a dühöngő fiatal gazda kezéből a fegyvert. A zajra figyelmes lett Varga felesége s benyitott a szobába. A rémült Halász a nyitott ajtón elmenekült, de a lakásban futás közben lövést hallott. Így mesélte el a dolgot a kiszombori csendőrségnél. A csendőrség nyomban kirándult a tanyára, ahol Vargát együtt találta a feleségével, amint beszélgetve kapáltak. Varga beismerte, hogy Halászt rá akart ijeszteni, mert folyton felesége után jár és azt híreszteli mindenfelé, hogy vele szerelmi viszonyt folytat.

TÁVIRATOK.

A helyzet.

Az általános választói jog.

Budapest, szept. 5. (A „Torontál“ ered. táv.) A szocialisták a legnagyobb agitációt fejtik ki az általános választói jog érdekében. Szeptember 8-án ismét nyolc helyen tartanak gyűlést, vasárnap, szept. 10-én pedig a fővárosban országos pártgyűlés lesz a következő napirenddel: Harc az általános választói jogért. Azonkívül az országban ugyanakkor 22 helyen gyűlésezenek a szocialisták.

Budapest, szept. 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mezőfi Vilmos szocialista képviselő a képviselőház legközelebbi ülésén ötszáz ezer aláírással ellátott kérvényt nyújt be az általános választói jogért.

A béke.

Budapest, szept. 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Portsmouthból sürgönyzik, a békeszerződés majdnem teljesen kész. Másolását ma megkezdték. A szerződés jóváhagyása csak néhány hét múlva várható, közzététele pedig csak a ratifikáció előtt fog megtörténni.

Budapest, szept. 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Portsmouthi távirat szerint szombat éjjel hosszas vitakozás után Mandzsorszag kiürítésének kérdéséről döntöttek. Japán a gyors kiürítéshez ragaszkodott, míg az oroszok arra hivatkoztak, hogy ehhez legalább egy esztendő szükséges. Végül abban állapodtak meg, hogy mindkét hadviselő fél Mandzsorszagot legfőleg 18 hónap alatt kiüríteni tartozik.

Budapest, szept. 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Portsmouthból sürgönyzik, a békeszerződést holnap délután 3 órakor véglegesen aláírják.

A németországi kolera.

Budapest, szept. 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Berlinből sürgönyzik: Néhány nappal ezelőtt nyolc más kivándorlóval együtt egy orosz kivándorló érkezett Hamburgba, akit az orvosi vizsgálat után a városi kórházba küldtek. Azt hitték

eleinte, hogy tüdőgyulladás van. Huszonnégy óra múlva meghalt. A boncolás kiderítette, hogy az elhunyt koleraában szenvedett.

Budapest, szept. 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Különből táviratozzák: Különb, ahol az első koleraeset történt, eddig négy ember halt meg. Öt beteg a városi kórházban fekszik.

Budapest, szept. 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Oderbergből sürgönyzik: A rendőri hatóságok komoly óvintézkedésekről gondoskodtak, melyeknek az a céljuk, hogy a kolera behurcolása megakadályozzák. A Hamburgból érkező utasokat szigorú vizsgálatnak vetik alá.

Az orosz alkotmány.

Budapest, szept. 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Szentpétervári távirat szerint a jövő héten egy erre a célra megalkotott konferencia dönteni fog arról a kérdésről, miképpen történjenek egy miniszterelnök alatt álló orosz miniszterkabinetnek megalakítása. Valószínűnek látszik, hogy a most fennálló minis teri bizottságot átalakítják miniszterkabineté és Witte, mint a bizottság elnöke, miniszterelnök lesz.

Vérezgés egy temetésen.

Budapest, szept. 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Kisenevből táviratozzák, egy asszony temetésén a rendőrség és katonaság megtámadta a gyászméletet. Sok embert megölt és megsebesített.

Szénmunkások sztrájkja.

Budapest, szeptember 5. (A „Torontál“ ered. távirata.) Londonból táviratozzák: Az 1902-ben kötött megállapodások letelése után, néhány hónap múlva New-Yorkban a szénmunkások általános sztrájkja fog kiütetni. A széntröszt már most arra törekszik, hogy nagymennyiségű szenet halmozzon össze. A munkások a nyolc órai munkaidőt követelik.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1905. szeptember 5.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

Buza	Kilós	100 kilogr. ára		Kilós	100 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig		kor-tól	kor-ig
Tiszavidéki uj	76	—	—	80	16.30	16.60
Pestvidéki uj	76	15.70	16.05	80	16.20	16.55
Bánsági uj	76	—	—	80	—	—
Bácskai uj	76	16—	16.25	80	—	—
Rozs elsőrendű	—	—	—	—	12.80	12.95
„ másodikrendű	—	—	—	—	12.55	12.75
Árpa takarmány	—	—	—	—	12.40	12.75
„ égetni való	—	—	—	—	12.25	12.35
„ sorfőzetre való	—	—	—	—	0—	0—
Zab	—	—	—	—	12.50	13.10
Tengeri búcsági	—	—	—	—	16.85	17.20
„ másnévű	—	—	—	—	—	—
Repece káposzta	—	—	—	—	—	—
„ búcsági	—	—	—	—	—	—
Köles	—	—	—	—	0—	0—

Határidő-üzlet.

Budapest, szept. 5. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai főzsdén az árak 10—15 fillérrel csökkentek. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	15.82—
Buza (áprilisra)	16.44—
Tengeri (májusra)	13.22—
Zab (októberre)	12—
Rozs (októberre)	12.80—

Közigazdaság

□ **Állatbetegségek.** A földmivélségi miniszterium közlése szerint Torontálvármegye területén a következő állatbetegségek észleltettek legutóbbi időben:

Lépfene:

perjamosi j. Egres, törökbecsei j. Aracs.

Veszétség:

alibunári j. Ferdinándfalva, antalfalvai j. Oppova, módosi j. Gaád, nagybecskereki j. Perlasz, Rudolfsgnád, párdányi j. Dinyás.

Takonykór és bőrféreg:
alibunári j. Dobrica, Románpetre, módosi j. Bóka, Káptalanfalva, nagybecskereki j. Bótos, Katalinfalva, nagyszentmiklósi j. Óbessenyő, Szerbnagyszentmiklós, Valkány, zombolyai j. Cernya, Kiskomlós, Zombolya.

Ragadós száj- és körömfájás:
nagybecskereki j. Orlovát.

Juhhimlő:

alibunári j. Alibunár, nagyszentmiklósi j. Szerbecsanád, párdányi j. Fény, perjamosi j. Perjamos.

Ivarszervi hólyagos kiütés:
antalfalvai j. Ozora, bánlakai j. Széchenyfalva, csenei j. Kisjécsa.

Rühkór:

alibunári j. Dobrica, Románpetre, antalfalvai j. Lajosfalva, bánlakai j. Nagygáj 16, Nagymargita 16, csenei j. Aurélháza, Nagyjécsa, Tamásfalva 16, párdányi j. Gyülvész 7 u. 16, törökbecsei j. Melence.

Sertésorbánc:

bánlakai j. Györgyház 5 u.

Sertésvész:

alibunári j. Ferdinándfalva, bánlakai j. Nagygáj 11 u., csenei j. Aurélháza, módosi j. Bóka, Gyér 6 u., Macedónia 6 u., nagybecskereki j. Bégaszentgyörgy, Kistorák 7 u., Lukácsfalva, Nagytorák 19 u., Perlasz 3 u., nagyikikindai j. Szaján 15 u., Szerbpádé 2 u., nagyszentmiklósi j. Óbessenyő 2 u., Valkány, párdányi j. Jánosföld 5 u., Ujpécs, törökkanizsai j. Szánád, Torontáljózseffalva 1 l., zombolyai j. Csősztelek, Németcernya, Nagyikinda.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztek a Nagybecskereken, 1905. évi szeptember hó 5-én megtartott heti vásár alkalmával:

Buza	50 kilogramm	7.50 korona
kétszeres	—	6.80
rozs	—	6—
árpa	—	7—
zab	—	5.20
kukorica	—	8.80
uj	—	—
repece	—	11—
széna I.	—	6—
„ II.	—	5—
szalma I.	—	4—
„ II.	—	3—
burgonya I kilogr.	—	0.10
marhahús I. I kilogr.	—	1.12
„ II.	—	1.04
borjú hus	—	1.20
disznó hus	—	1.40
juh hus	—	1.16
zsir	—	1.52

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1905. május hó 1-től.

Erkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 5 óra 30 perc.
Szegedről: (motorocsi) d. e. 9 óra 37 perc.
Budapest—Nagyikindáról: este 9 óra 58 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 28 p.; este 7 óra 05 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 10 óra 10 p.; este 6 óra 45 p.
Szegedre: (motorocsi) d. u. 1 óra.
Nagyikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunára: reggel 3 óra 33 p.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 58 p.; délután 5 óra 25 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 33 p.

Teljes ellátást keresek,
lehetőleg két szobával, két
nyolcadikos gimnazista fiám
számára intelligens uri csa-
ládánál.

769-3.2

Cím a kiadóhivatalban.

8191. tlkvi szám. 1905.

767-1.1

Árverési hirdetmény és árverési feltételek.

A nagybecskereki kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. államkincstár végrehajthatónak, Kósa Péter és neje Kucsora Julis, Kósa Máttyás és neje Göllöcsér Petron, továbbá Kósa János ugyanis mint kiskoru Kósa Pál, Róza, Verona és Anna törvényes képviselője felsőmuzslyai lakosok végrehajtást szenvedők elleni 750 korona 58 fillér tőkekövetelés s jár. iránti ügyében az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvényszék területében levő nagybecskereki községi 5175. sz. tlkvb. A. + 1-5. sor 7663-7664/219. hrsz. alatt felvett 218 öisz. ház és 600 négyszögöl belsőség 8578-8579/143. hrsz. alatt felvett 1200 négyszögöl szántó, 8593-8595/43. hrsz. alatt felvett 3 hold 1000 négyszögöl szántó, 8593-8595/409. hrsz. alatt felvett 3 hold 1000 négyszögöl szántó és 8602-8605/8/94. hrsz. alatt felvett 3 hold 400 négyszögöl szántóból álló telepes birtok 3032 korona kikiáltási árban 1905. évi október hó 3. (három) napjának d. e. 10 órájkor ezen kir. törvényszék telekkönyvi helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni.

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kitűzött birtok szükség esetén a kikiáltási áron alul is el lesz adandó.

2. Árverezni kívánók tartoznak — a kir. kincstár kivételével — az ingatlan kikiáltási árának 10%-át, vagyis 303 korona 20 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt magyar királyi ig. miniszteri rendelet 8. §-ában jelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszék tlkvi irattárában és Felsőmuzslyai község előljáróságánál megtekinthetők.

Nagybecskereken, a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál, 1905. évi július hó 22-ik napján.

Szabó,
kir. törvényszéki bíró.

== Használt ==
boroshordók
megvételre kerestetnek.

Cím a kiadóhivatalban 529-x.63

487. v. h. szám. 1905.

772-1.1

21193. sz. 1905.

771-3.1

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagybecskereki tekintetes kir. törvényszéknek 1905. évi 4352. számú végzése következtében dr. Hubert Zsigmond nagybecskereki ügyvéd által képviselt Eckstein Vilmos nagybecskereki bej. kereskedő javára Szubits Dusán Kosztin és Szubits Maxa Kosztin bókai lakosok ellen 120 kor. s jár. erejéig 1905. évi július hó 26-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1556 koronára becsült következő ingóságok, u. m. gazdasági eszközök, malacok, egy kóárka és 300 kereszt buza nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a módosi kir. járásbíró 1905-ik évi V. 427/2. számú végzése folytán 120 kor. tőkekövetelés, ennek 1904. évi augusztus hó 1. napjától járó 6% kamatai. 1/3% váltódíj és eddig összesen 56 kor. 39 fill. bíróság már megállapított költségek erejéig, Bóka községében a helyszínén leendő megtartására 1905. évi szept. hó 15-ik (tizenötödik) napjának d. u. 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 180. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérők, szükség esetén becsáron alul is, el fognak adatni azzal, hogy ezen árverés a magyar takarékpénztár központi jelzálogbankja mint részvénytársaság budapesti cég 219 kor. 50 fill. és Papp Benő módosi kereskedő 45 kor. tőke és jár. követelések erejéig is meg fog tartatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Módoson, 1905. évi augusztus hó 31. napján.

Rakovitz Dezső,
kir. bir. végrehajtó.

**LEGFINOMABB
CSEMEGESZÓLÓ**

— kilója 16 krajcár —

Dr. Brájjer Lajos
szölejéből kapható
Zápolya-utca 1. sz.
alatt a házmesteri
lakásban.

736-x.12

Hirdetmény.

A tisztviselői nyugdíj (pénzügyi) palotában előbb Jokly Imre és Irma által bérben birt **bolthelyiség azonnal kiadó.** Közlelbbi értesítés a megyei ügyészségnél nyerhető.

Nagybecskerek, 1905. augusztus 22.

Jankó,
alispán.

**== Szép utcai ==
földszinti lakás
négy szoba, konyha stb.
szeptember 1-étől kiadó.**

Bővebb felvilágosítás a Koronagyógyszertárban.

770-2.2

539. B. v. k. sz. 1905.

774-1.1

Árverési hirdetmény.

Alulírott kir. bírósági végrehajtó által közhírré tétetik, miszerint a tekintetes budapesti IV. ker. kir. járásbíró 1905. évi január hó 28-dik napján kelt Sp. II. 1523/3. számú végzésével megkeresett nagybecskereki kir. járásbíró 1905. évi február hó 6-ik napján V. 155. szám alatt kelt végzése folytán: dr. Roszenberg Gyula budapesti ügyvéd által képviselt, lak.: Budapesten, V. Bálvány-utca 26. sz. a Hazai általános biztosító részvénytársaság budapesti cég felperes részére Palanacski Géna románécskai lakos hátralekös 19 korona 22 fillér és járulékaíránt, kielégítési végrehajtás útján 1905. évi július hó 31-dik napján Románécskán lefoglalt 1320 koronára becsült 90 mm. buza s 2 kocsiálló álló ingók Románécskán alperes lakásán, bírói árverésen készpénzfizetése mellett leendő eladatása 1905. évi szeptember hó 20-dik napjának d. u. 3 órájára tüzetett ki, az 1905. V. 155/4. sz. a. kelt végzése alapján az árverés elrendeltetvén, annak az alap, illetve felülfoglaltatók követelése erejéig is, 1891. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében, amennyiben törvényes zálogjogot nyertek volna, meg fog tartatni.

Együttal felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, de az, ha részükre a foglalás korábban eszközöltetett, a végrehajtási iratokból ki nem tűnik, ugy az esetben is, ha elsőbbségi bérleti vagy haszonbérleti viszonyon alapszik és ezen törvényes zálogjoguk a végrehajtási jegyzőkönyvben megvan ugyan említve, azonban a követelés összege ugyanott kitüntetve nincs, miszerint az 1881. évi LX. t.-c. 111. §-ához képest elsőbbségüket az árverés megkezdéséig alulírotthoz egy példányban írásban adják be, avagy szóval jelentsék be annál is inkább, minthogy későbbben bejelentett elsőbbségek végrehajtó kielégítését nem gátolván, igénylők a vételár fölöslegére fognak utasíttatni.

Nagybecskerek, 1905. évi augusztus hó 28-ik napján.

Kiss,
kir. bir. végrehajtó.

HIRDETÉSEK

gyárosoknak, kereskedőknek és iparosoknak, saját érdekük, hogy gyártmányaik, áru- és iparcikkeiket mennél többet hirdessék.

A hirdetések 1905. évi július hó 1-je óta bélyegmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdet, az maga ellen vét!

Hirdetések felvételnek a „TORONTÁL” kiadóhivatalában.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.